

MGR. MARKÉTA VRABCOVÁ:
FORMOVÁNÍ IDENTITY MÍST A UNESCO
RIGORÓZNÍ PRÁCE
POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Autorka jako hlavní téma předkládané práce zvolila „*formování identity míst s prioritami UNESCO*“ a cíl práce vymezuje takto: „*prozkoumat způsob utváření identity míst, jak jejich charakter ovlivňují různí činitelé, především organizace UNESCO a analyzovat základní vazby mezi člověkem a městským prostředím*“ (s. 5). V tomto zadání se skrývá několikéré úskalí, jednak akcent na nejobtížněji uchopitelné horizonty architektury jako tvorby prostředí, jednak spojení teoretického a empirického přístupu a nejnápadněji spojení křehce unikavé problematiky identity míst, již se jen opatrně dotýkáme subtilními filosofickými instrumenty, a mírně řečeno poněkud odlehlé problematiky působení UNESCO. Navíc autorka k obtížnému zadání nesměřuje po vyšlapaných cestách, ukazuje již první kapitoly *Životní prostředí a religiozita* a *Architektura a duchovní život*. Logicky vychází od základních modů kotvení člověka ve světě. Velmi čistou teoretickou konstrukcí zavádí do výměru architektury nejprve demiurgický akt a Eliadův koncept posvátného. Právě vztah sakrálního a profánního jí umožňuje otevřít problematiku města.

Již při prvním čtení studie Markéty Vrabcové jsou tak patrné dvě nápadné charakteristiky: Autorka je bezpečně obeznámena s veškerou relevantní literaturou, která je k tématu k dispozici v češtině, aniž by se na ni omezovala, a velmi zručně s ní pracuje. Jako další ilustrace zde může posloužit například způsob, jímž využívá textů Franka Lloyda Wrighta k expozici duchovního rozměru architektury. Nikde ale nereprodukuje již známé, neaplikuje postupy již k spolehlivosti vyzkoušené. Namátkou tak například problematiku vztahu privátního a veřejného exponuje prostřednictvím problému umění ve veřejném prostoru. Pro definici *genia loci* sahá pochopitelně k Christianu Norberg-Schulzovi, ale nespokojí se s výkladem jeho koncepce: Ústí jí v propojení *genia loci* a lidské duše a logicky odtud přechází k otázkám etiky architektonické tvorby.

Město jako umělecký problém autorce pomáhají uchopit bezpečně volení autoři urbanistické teorie minulosti a přítomnosti, velmi inspirativně se tu setkávají klasického typu Camilla Sitteho se současnými teoretiky a teoretizujícími architekty, jako jsou například Jean Baudrillard, Marc Augé či Juhani Pallasmaa. Osobně si cením zvláště zajímavých konfrontací Camilla Sitteho, Jane Jacobsové a Jana Gehla. Je zbytečné dodávat, že všechny zvolené autory kolegyně Vrabcová vykládá s dobrým porozuměním, bez zjednodušování a účelových deformací.

Sympatickým rysem předložené práce bezesporu je, že ani ve své teoretické části nezůstává v neutrální pozici. Zde může jako příklad posloužit vyústění kapitoly 2.7 *Etické principy architektonické tvorby* ve stanovení devíti kritérií pro architekturu, schopnou podporovat dobro v člověku. Lze s nimi samozřejmě polemizovat, stejně

jako s volbou příkladů modelově splňujících jednotlivá kritéria, ale autorka by byla v této polemice zjevně rovným partnerem, schopným svá kritéria podpořit dobře podloženými argumenty. Svou argumentační dovednost ostatně nepřehlédnutelně prokazuje právě v této partii.

Empirickou část své práce ~~č. 1. kapitola~~ uvozuje podrobným výkladem svého podstatného inspiračního zdroje, knihy Kevina Lynche *Obraz města*, především Lynchova konceptu *imageability*. Podobně cenným výsledkem přípravné fáze empirického šetření je výběr a analýza zkoumaných lokalit s důrazem na *genia loci*. Doplnění citlivě vybraných míst Prahy a sondy do jejich vnímání a pocítování analýzou kodaňské čtvrti Christianie hodnotu práce ještě zvýšilo.

Kolegyně Vrabcová se úspěšně a způsobem, jemuž nelze upřít jistou eleganci, vyrovnala se všemi uvedenými úskalími. Obávám se ale, že o tom nejnápadnějším se to říci nedá. Když našla pro spojení svého tématu s organizací UNESCO, již její „*snaha o spolupráci mezi národy v oblasti kultury, vzdělání a vědy umožňuje formovat místa naplněná mírem*“ (s. 92), právě kategorii míru, otevřela si vhodnou cestu, ale příliš daleko se po ní nevydala. Empirickou miniaturu v příloze v této souvislosti raději přejdu mlčením.

Výsledná studie je vystavěna s logickou přehledností a psána terminologicky čistě a s dobrou jazykovou kulturou, i když v ní místy shledávám u autorky tak citlivé a múzické nepochopitelné trhliny typu ohavného amerikanismu *UNESCO památky*. Uchazeč o doktorský titul na filosofické fakultě staroslavného Karlova učení by měl být schopen i v situaci dramaticky postupující rakoviny jazyka a vlastně právě v ní udržet svůj jazyk jako svůj instrument nekontaminovaný zvyklostmi barbarů před branami.

Přes uvedené výtky mohu konstatovat, že předloženou rigorózní prací *Formování identity míst a UNESCO* kolegyně mgr. Markéta Vrabcová prokázala schopnost teoretického i empirického zkoumání obtížného komplexního předmětu i jejich organického spojení na úrovni kvalifikačního stupně, o nějž se uchází, a tuto práci **doporučit k obhajobě**.

V Praze 24. listopadu 2009

PhDr. Vladimír Czumalo, CSc.